

*PROZAICI, KTORÍ VSTÚPILI DO LITERATÚRY V 40-TYCH A V 50-TYCH ROKOCH
 20. STOROČIA – FRANTIŠEK HEČKO, DOMINIK TATARKA, VLADIMÍR MINÁČ,
 ALFONZ BEDNÁR, RUDOLF JAŠÍK, LADISLAV MŇAČKO*

František Hečko (1905–1960)

František Hečko bol vynikajúcim prozaikom. Preslávil sa najmä ako autor známeho románu *Červené víno*. V napísaní ďalších diel podobnej kvality mu zabránili roky schematizmu a potom náhla, predčasná smrť.

Narodil sa v roku 1905 v Suchej nad Parnou na majetku svojho deda, zámožného roľníka. Pretože sa jeho otec vzoprel vôli rodičov a oženil sa s chudobnou sirotou, mladí manželia boli nútene rodičovský dom opustiť. V osade Vlčia Dolina si kúpili dom a niekoľko menších vinohradov. František Hečko tu prežil chudobné a fažké detstvo, najmä potom, keď jeho otec prišiel o majetok. Napriek tomu získal odborné vzdelanie na vinársko-ovocinárskej škole v Bratislave a v hospodárskej škole v Košiciach, kde i zmaturoval. Vystriedal rôzne zamestnania, najdlhšie pracoval ako družstevný revízor a redaktor. V rokoch 1954–56 bol predsedom Zväzu slovenských spisovateľov. Na sklonku života sa venoval len literatúre. Zomrel v roku 1960 v Martine, kde je i pochovaný.

Nástup Františka Hečku do literatúry bol pomaly a zdĺhavý. Začínať ako básnik, svojimi básňami však nevzbudil väčšiu pozornosť. Počas pätnásť rokov vydal tri básnické zbierky – *Vystáhovalci* (1931), *Na pravé poludnie* (1942) a *Slovenské verše* (1946). V týchto rokoch však získal ako družstevný revízor bohaté skúsenosti, ktoré neskôr využil vo svojich románoch.

Po roku 1946 sa venoval už iba próze. Veľký úspech dosiahol hned svojím prvým románom *Červené víno* (1948). Spojil v ňom najlepšie tradície kritického realizmu a lyrizovanej prózy. Tento rozsiahly generačný román s autobiografickými prvkami patrí medzi najlepšie a najobľúbenejšie slovenské romány. Hečko sa v ňom predstavil ako znamenitý rozprávač a talentovaný románopisec. Dej románu sa odohráva vo vinohradníckej oblasti na západnom Slovensku. Opisuje osudy troch generácií rodiny Habdžovcov v prvej štvrtine 20. storočia. (Z prototyp románej rodiny Habdžovcov poslúžila Hečkovi vlastná rodina, on sám sa skrýva za postavou Marka Habdžu.)

Ďalším dielom Františka Hečku bol román *Drevná dedina* (1951). Tento román už bol negatívne poznaný schematizmom socialistického realizmu. Zobrazoval začiatky kolektivizácie v prvých povojnových rokoch a snahy komunistov o získanie politickej moci. (Román mal rozporuplné osudy – najskôr ho vyhlásili za vzorové dielo socialistického realizmu, neskôr sa na ňom demonštrovali nedostatky schematickej literatúry.) Dej knihy sa odohráva v oravskej dedine Stodolište. Jej hlavnou postavou je Pavo od Šechnárov, ktorý sa snaží spolu s ďalšími uvedomelými komunistami zmeniť zaostalý život dediny. Ideovým zámerom autora bolo ukázať premenu starej, „drevnej“ dediny na dedinu novú, socialistickú. Najväčším nedostatkom románu je jednostranné zobrazenie negatívnych postáv, tzv. nepriateľov pokroku (kulaci, špekulantí, predstaviteľa cirkvi). Napriek tomu, že niektoré časti knihy vyznievajú schematicky a nepravdivo, autor aj v tomto diele potvrdil svoju povest výborného rozprávača.

V druhej polovici 50-tych rokov začal Hečko pracovať na rozsiahnej trilógii. Jej prvá časť vyšla pod názvom *Svätá tma* (1958). Dej tohto románu sa odohráva v časoch klérofašistického režimu v jednom západoslovenskom vinárskom mestečku. Ďalšie časti trilógie však už nestihol napísť – v období začiatocnej práce na druhnej časti náhle zomrel.

Okrem románov napísal Hečko ešte cestopis *Moskva – Leningrad – Jasná Poľana* (1953), knihy fejtónov a čít *Fejtóny* (1956), *Prechádzky po kraji* (1961) a knihu spomienok *Od veršov k románu* (1953).

Červené víno

Román *Červené víno* patrí k najpozoruhodnejším dielam slovenskej románej spisby. Skladá sa z troch častí: I. Živly, II. Hrdinka a hrdinca, III. Marek a Lucia. Jeho dej sa odohráva v prvej štvrtine 20. storočia v autoričovom rodisku na západnom Slovensku – vo vinohradníckych osadách Zelená Misa a Vlčindol (takto nazval Hečko v románe *Suchú nad Parnou a Vlčiu Dolinu*).

Dej románu je mimoriadne bohatý a rozvetvený, sleduje životné osudy mnohých vynikajúco vykreslených a zo života odpozorovaných postáv. Podáva presný obraz o živote poľnohospodárov a vinohradníkov i o ekonomickej a hospodárskej problémoch, s ktorými museli zápasit.

V centre deja stojí životné osudy troch generácií rodiny Habdžovcov. Román má autobiografický charakter, za prototyp hlavných postáv slúžili Hečkovi jeho starí rodičia (v románe Michal Habdža a jeho žena Verona) a rodičia (Urban Habdža a jeho žena Kristína). V postave Marka (syna Urbana a Kristíny) zobrazil Hečko sám seba.